

Stockholm 2008-07-31

Remissyttrande
Ert Dnr: M2008/1443/Mk
Vårt Dnr: 75/2008

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Miljömålsrådets fördjupade utvärdering av Sveriges miljömål 2008 ”Nu är det bråttom!”

Svenskt Växtskydd har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerade remiss. I vårt yttrande kommenterar vi kortfattat vissa övergripande frågor och lämnar mer detaljerade synpunkter på miljö kvalitetsmålen *Giftfri miljö* och *Ett rikt odlingslandskap*. Vi kommenterar strategin för *Giftfria och resurssnåla kretslopp* med avseende på användning av växtskyddsmedel i ett hållbart jordbruk.

Kursivering av text i detta remissyttrande innebär direkta citat ut rapporten ”Miljömålen 2008 – Nu är det bråttom!” Även sidhänvisningar lämnas i vissa fall till denna rapport.

Svenskt Växtskydd har noterat att regeringen har tillsatt en särskild utredare för att se över miljömålssystemet. Vi ser det som ett ytterst viktigt steg och önskar få möjlighet att bidra med vidareutvecklade synpunkter till utredningens arbete.

Sammanfattning av Svenskt Växtskydds viktigaste synpunkter

- Miljömålsarbetet måste spegla tillståndet i miljön och systemet måste utformas så att förbättringar tydliggörs
- Miljö kvalitetsmålen bör omformuleras så att de utgör konkreta och mätbara mål. Låt visionerna vara visioner – de behövs också!
- De miljö kvalitetsmål som kräver internationella åtaganden och åtgärder för att kunna uppnås bör skiljas från dem som kan uppnås genom rent nationella åtgärdsprogram
- Miljö kvalitetsmålet *Giftfri miljö* måste reformeras från grunden. Delmålen till *Giftfri miljö* bör omarbetas i enlighet med Miljömålsrådets kriterier så att de blir realistiska och möjliga att uppnå.
- Framtidsstudier bör göras som grund för strategiska beslut om prioriteringar mellan olika samhällsmål
- Markanvändning och jordbrukets produktivitet är primära frågor som bör belysas ur ett hållbarhetsperspektiv

Svenskt Växtskydd är en sektorgrupp inom Plast- & Kemiföretagen

Adress
Box 55915
102 16 Stockholm

Besöksadress
Storgatan 19

Telefon
08-783 86 00

Fax
08-663 63 23

E-post
info@svensktvaxtskydd.se
Hemsida
www.svensktvaxtskydd.se

- Ett uthålligt odlingsystem är högproduktivt och har tillgång till bra växtskyddsmedel
- En nödvändig förutsättning för effektiv och resurssnål livsmedelsproduktion är att regelverket gynnar forskning och utveckling av nya effektiva växtskyddsmedel med minimerade negativa effekter på hälsa och miljö

Miljötilståndet i Sverige idag är gott i internationella jämförelser

Miljötilståndet i Sverige idag är gott i jämförelse med många andra länder, både inom EU och i resten av världen. (Jfr sid 6). Exempelvis kommer Sverige på plats 3 bland utvärderade länder i Environmental Performance index 2008, framtaget vid Yale University och Columbia University. (Ref. 1) Detta index är sammansatt av 25 indikatorer för olika miljökvalitetsfaktorer och 149 länder rankas.

I OECD:s rapport om jordbrukets miljöpåverkan från 2008 (Ref. 2) konstateras bl.a. i avsnittet om Sverige att jordbrukets övergripande belastning på miljön har minskat sedan 1990. Situationen förbättras för miljömålen om biologisk mångfald och kulturarv inom jordbruket. Kemikalieinspektionens riskindikatorer för växtskyddsmedel visar på en tydlig minskning av miljörisken från 1988 till 2004 och en ännu större minskning av hälsorisker för jordbrukare som använder växtskyddsmedel.

Ett framgångsrikt miljöarbete har sedan länge bedrivits inom jordbruket genom projekt som Säkert växtskydd och Greppa växtskyddet. Förbättrade rutiner vid hantering och användning av växtskyddsmedel har lett till minskade halter av växtskyddsmedel i ytvatten.

Svenskt Växtskydd anser att det svenska miljömålsarbetet måste spegla det förhållandevis goda tillståndet i miljön i Sverige. Därmed inte sagt att vi inte behöver fortsätta vårt arbete för att ytterligare förbättra miljön och för att klara ytterligare belastning som kan bli följden av klimatförändringen och ökat behov av produktion av livsmedel och biobränslen. Men det finns ingen anledning att ge en så nattsvart bild av miljötilståndet som blir resultatet av utvärderingen (jfr sid 84 och 86). Rådet skriver *”Samtidigt som det stora antalet röda smilisar för miljökvalitetsmålen ger en dyster bild av helheten, förbättras tillståndet i miljön för flera av miljökvalitetsmålen. Men takten är för långsam och för några miljökvalitetsmål är det inte möjligt att nå den önskade kvaliteten till år 2020.”*

Svenskt Växtskydd anser att det är oerhört betydelsefullt att delmålen är utformade så att förbättringarna syns. Inte minst är det ur pedagogisk synvinkel viktigt att resultatet av svenska företags och medborgares bemödanden syns vid de årliga utvärderingarna. Annars är risken att attityden ”det är ändå kört, så varför ska jag anstränga mig?” sprids.

Miljökvalitetsmål eller visioner?

I denna fördjupade utvärdering, med de erfarenheter som nu finns av arbetet med miljömålen, blir det enligt vår uppfattning alltmer uppenbart att flera av miljökvalitetsmålen är visioner och inte konkreta mål. Rådet skriver på sid 37 *”Problemet är att miljökvalitetsmålen är så ambitiösa att det i flera fall är svårt att sätta delmål som både är möjliga att nå och som leder till att miljökvalitetsmålet nås till 2020.”*

I Kapitel 5 på sid 82 skriver Rådet *”Miljömålsrådet bedömer att nio av de sexton miljökvalitetsmålen är mycket svåra eller inte möjliga att nå inom tidsramen”*

Vi fråga oss om detta beror på att miljökvalitetsmålen är visioner och inte konkreta och realistiska mål? Är vi betjänta av att arbeta mot något som inte är nåbart? Hur följer vi i så fall utvecklingen av miljökvaliteten?

Svenskt Växtskydd anser att miljömålssystemet bör reformeras så att miljökvalitetsmålen formuleras som konkreta mål. Låt visionerna vara just visioner – de är också viktiga.

Globala aspekter

I rapporten framhålls att Miljömålsrådet anser att det är viktigt att styrmedel och åtgärder utformas på ett sådant sätt att Sverige inte exporterar miljöproblem. Svenskt Växtskydd delar denna uppfattning och har redan tidigare efterlyst ett helhetsperspektiv i miljömålsarbetet.

Ökad import av livsmedel är ett exempel där minskning av jordbrukets miljöpåverkan i Sverige skulle medföra ökad påverkan i andra länder.

Många av dagens miljökvalitetsmål kan inte heller uppnås enbart genom nationellt arbete utan är beroende av europeiskt och globalt miljöförbättringsarbete. Vi anser att miljökvalitetsmålen bör ses över och omformuleras så att delmålen är möjliga att uppnå genom nationella åtgärdsprogram. De miljömål som kräver internationella åtaganden och åtgärder bör särskiljas från de nationella målen.

Det finns behov av ett övergripande miljökvalitetsmål

Målkonflikter och dilemman diskuteras i rapporten, men inga konkreta förslag läggs fram. Miljömålsrådet föreslår på sid 33 i stället att bl.a. möjligheterna att förenkla miljömålssystemet samt Energimyndighetens förslag om energi som en ny övergripande miljömålsfråga ska utredas vidare. Svenskt Växtskydd delar uppfattningen att frågan om ett eller flera övergripande miljömål bör utredas.

Framtidsfrågor

Miljömålsrådet betonar den stora inverkan som klimatförändringarna bedöms få på samhällsutvecklingen i stort och på miljötillståndet. Därmed följer behov av översyn

av miljö kvalitetsmålen och miljömålsarbetet. Rådet anser även att framtidsstudier behöver användas i större utsträckning.

Rådet skriver på sidan 30 ”I den fördjupade utvärdering som ska genomföras till 2012 är det nödvändigt att se bortom 2020 eftersom bedömningen är att de flesta miljö kvalitetsmålen inte kommer att nås inom utsatt tid.”

Svenskt Växtskydd stöder förslaget om användande av framtidsstudier. Vi menar dock att detta arbete bör påbörjas tidigare än i samband med nästa fördjupade utvärdering. Vi anser att framtidsstudier i stället bör vara en del av underlaget till den planerade översynen av miljömålssystemet. Det är troligt att det system som lades fast 1999 behöver utvecklas för att vara ett användbart hjälpmedel för svenskt miljöarbete under 2010-talet då vi med största sannolikhet kommer att påverkas direkt och indirekt av klimatförändringar och energiomställning från fossila bränslen till förnybar energi.

Miljö kvalitetsmålet *Giftfri Miljö*

Svenskt Växtskydd anser att *Giftfri miljö*, både med nu gällande och med föreslagen formulering kombinerat med preciseringar, har karaktären av en vision och inte är ett konkret miljö kvalitetsmål. Speciellt eftersom preciseringarna har ändrats till att omfatta exponering även genom föda. Då en stor del av vår föda importeras har Svenskt Växtskydd svårt att förstå vad denna precisering har i ett svenskt miljö kvalitetsmål att göra. Vi anser att det i alltför hög grad är en tolkningsfråga huruvida miljö kvalitetsmålet är uppfyllt eller inte.

Svenskt Växtskydd har utvärderat de föreslagna delmålen till *Giftfri miljö* utifrån Miljömålsrådets konkretisering av regeringens kriterier för formulering av delmål (sidan 37). Vi redovisar våra detaljerade synpunkter i bilagan. Sammanfattningsvis anser vi att de föreslagna delmålen är direkt olämpliga som verktyg i miljöarbetet. De är varken specifika, mätbara eller realistiska. Vidare innehåller de en mängd svårtolkade begrepp och de anger i flera fall åtgärder. Flera delmål innebär ökad kunskap. Vi anser att kunskap är ett verktyg och inte ett mått på miljö kvalitet. Vem avgör t.ex. om ”kunskap finns” eller vad som är ”så långt som möjligt”. Ett förslag till nytt delmål förutsätter resultat från forskning som inte ens är initierad. Denna fråga hör hemma i forskningsprogram och inte i miljömålsarbetet.

Svenskt Växtskydd anser att det inte ens finns en teoretisk möjlighet att uppnå de föreslagna delmålen till *Giftfri miljö*. Vi anser att de är oanvändbara som verktyg i miljöarbetet och att de även är grovt missvisande när det gäller resultatet av framtida miljöförbättringsarbete. Vi frågar oss faktiskt om de helt medvetet är formulerade för att inte kunna uppnås? Är det en missriktad ambition och tro på att röda smilisar ska öka insatserna för miljön? Vi menar att effekten riskerar att bli den motsatta.

Det är anmärkningsvärt att Miljömålsrådet har utarbetat konkreta och tydliga kriterier för formulering av nya och reviderade delmål och trots detta lämnar sådana förslag som delmålen i *Giftfri miljö*. Vad är orsaken till att rådet inte följer sina egna kriterier? Det kanske vore att föredra att Miljömålsrådet sammansätts av oberoende

experter och inte som idag huvudsakligen av de myndighetschefer som är miljömålsansvariga och har ansvaret för förslagen till delmål. Det skulle förbättra hela arbetsstrukturen om de miljömålsansvariga myndigheterna överlämnar sina förslag till ett sakkunnigt och oberoende Miljömålsråd, som bereder förslagen och sammanställer rapporten till regeringen. Myndigheterna får därefter, i likhet med övriga remissinstanser, driva sina specialfrågor genom att lämna synpunkter på rådets förslag i det ordinarie remissförfarandet.

Svenskt Växtskydd anser att delmålen till *Giftfri miljö* bör omarbetas i enlighet med Miljömålsrådets kriterier så att de blir realistiska och möjliga att uppnå.

Miljökvalitetsmålet *Ett rikt odlingslandskap*

Ett nytt delmål om åkerlandskapet med målår 2020 samt ett nytt delmål om ekologisk produktion med målår 2020 föreslås.

Svenskt Växtskydd efterlyser här en utredning av hur delmålen påverkas av högre produktivetskrav då åkerarealen ska räcka till för odling av både livsmedel och biobränsle. Frågan om hur ett hållbart jordbruk ser ut aktualiseras i och med förslaget om ekologisk produktion som ett delmål. Vi anser inte att det finns vetenskapligt stöd för att ekologisk odling i sig medför miljövinster utan vi menar att produktivetsaspekter måste vägas mot eventuell miljöpåverkan. Svensk växtodling kommer att ha stora behov av hållbara, effektiva metoder och insatsmedel, däribland växtskyddsmedel, för att klara kommande produktionsbehov.

På sidan 190 framhålls att ekologisk odling antas ha bäst förutsättningar att ge positiv effekt på den biologiska mångfalden i slättbygd, jämfört med konventionell produktion. Observera att ordet "antas" används. Vi anser att delmål om ökad biologisk mångfald kan uppfyllas på andra sätt, med bibehållen produktivitet i den svenska växtodlingen. Dessutom anser vi att detta delmål bör föras till miljökvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv*.

På uppdrag av Naturvårdsverket har användning av växtskydd i uthållig växtodling utretts (Ref.3). Utredaren Christer Nilsson, Agonum, presenterade sina slutsatser vid ett seminarium på Naturvårdsverket den 7 februari i år. Utredaren konstaterar i sammanfattningen i utkastet till rapport att:

"Ett uthålligt odlingsystem måste producera sin egen insatsenergi, men också bidra till samhällets, eller åtminstone livsmedelssektorns behov av energi. Detta kan bara åstadkommas i ett högproduktivt odlingsystem som har tillgång till bra växtskyddsmedel och mineralgödselkväve. I detta avseende är ett odlingsystem som använder arealen som ett medel att uppnå nationella produktionsmål inte uthålligt."

I utredarens sammanfattning av miljöeffekterna av användning av växtskyddsmedel står bl a. :

- Den biologiska mångfalden i åkern är, liksom de kemiska växtskyddsmedlen, knuten till produktionsintensiteten och därmed till hur stora arealer som berörs.
- Det kan ifrågasättas om en något större biologisk mångfald på en stor åkeryta är bättre än en något mindre biologisk mångfald på en mindre, intensivare odlad yta, om man samtidigt diskuterar vad skillnaden i areal kan användas till.
- Habitatmångfald i odlingslandskapet är den viktigaste faktorn för att öka och vidmakthålla en hög biologisk mångfald inom jordbruket
- Den viktigaste miljöfrågan är därför att förhindra all spridning av kemiska växtskyddsmedel till miljöer utanför appliceringsplatsen.

Strategin Giftfria resurssnåla kretslopp

Miljömålsrådet framhåller i rapportens kapitel 6.2 att livsmedelskedjans miljöpåverkan fortfarande är stor. Rådet föreslår att berörda myndigheter, med Livsmedelsverket som samordnare, ska få i uppdrag att till nästa fördjupade utvärdering gemensamt utreda och föreslå åtgärder för att minska livsmedelskedjans samlade miljöpåverkan.

Rådet skriver på sidan 264: *Ökad helhetssyn på livsmedelskedjan kan öka effektiviteten i arbetet med att nå miljömålen, så att exempelvis näringsläckage, metangasutsläpp, uppkomna mängder organiskt avfall, användningen och spridningen av bekämpningsmedel eller behovet av högproduktiv jordbruksmark minskar.*

Det framgår tydligt att ett stort antal miljökvalitetsmål berörs av ovanstående strävan att minimera livsmedelskedjans miljöpåverkan. Det finns därför behov av politiska beslut om prioriteringar i de fall målkonflikter uppstår. Svenskt Växtskydd vill här framhålla betydelsen av växtskyddsmedel för att vi ska kunna uppfylla kravet på resurssnålhet när det gäller livsmedelsproduktionen. Användningen av växtskyddsmedel kan t.ex. minska förbrukningen av drivmedel och möjliggöra användning av fånggrödor för att minska näringsläckage. Åkermarken används så effektivt som möjligt och medger ökad möjlighet att bevara orörd natur och rekreationsområden.

En nödvändig förutsättning för effektiv och resurssnål livsmedelsproduktion är att regelverket gynnar forskning och utveckling av nya effektiva växtskyddsmedel med minimerade negativa effekter på hälsa och miljö. Detta leder till goda möjligheter att fortsätta riskminskningsarbetet, som har bedrivits framgångsrikt inom det svenska lantbruket. Fortsatt produktutveckling är även en förutsättning för hållbara resistensstrategier för undvikande av produktionsbortfall.

Målkonflikter

Miljömålsrådet behandlar frågan om målkonflikter i kapitel 6.4, t.ex. på sid 297:

Miljömålsrådets bedömning är att de viktigaste målkonflikterna inte finns mellan miljömål utan när miljömålen ställs mot andra samhällsmål. Däremot kan i vissa fall åtgärder för att nå olika miljömål komma i konflikt med varandra.

Som exempel på konflikter där vi i Sverige måste välja vilka samhällsmål som är viktigare än andra nämns i rapporten markanvändning och regional utveckling. ”Energipolitiska, jordbrukspolitiska, skogspolitiska och rekreationspolitiska mål och mål för byggande konkurrerar med miljömål när det gäller den produktiva marken.” (sidan 299).

När det gäller markanvändning är strategiskt skydd av vår mest värdefulla jordbruksmark en primär framtidsfråga med direkt koppling till produktivitetsmål för svensk växtodling.

Svenskt Växtskydd menar att framtidsstudier med olika tänkbara scenarier bör utgöra ramen för prioritering av samhällsmål och miljömål. Vi anser att detta arbete bör inledas omgående och inte skjutas upp till nästa fördjupade utvärdering.

För Svenskt Växtskydd

Cecilia Ljunggren
Verksamhetsledare

Referenser

1. Environmental Performance index 2008, Yale Center for Environmental Law and Policy, Yale University, och Center for International Earth Science Information Network, Columbia University. www.epi.yale.edu
2. OECD (2008), *Environmental Performance of Agriculture in OECD Countries since 1990: Main Report*, Paris, France
3. Christer Nilsson, Växtskydd i uthållig växtodling, Naturvårdsverket, rapportutkast från våren 2008

Miljömålssystemet (kapitel 3.1) – kriterier för delmål

I kapitlet redogörs bl.a. för regeringens kriterier för formulering av nya och reviderade delmål och hur Miljömålsrådet har konkretiserat dessa (sid 37).

Rådet eftersträvar att delmålen

- *är specifika, mätbara, accepterade, realistiska och anger ett önskat framtida tillstånd*
- *anger effekt, resultat eller miljö kvalitet*
- *inte avser åtgärder eller styrmedel*
- *inte innehåller svårtolkade ord eller värdeord*
- *inte består av flera komponenter (strecksatser) Vid behov tydliggörs delmålens innebörd på samma sätt som med preciseringarna för miljö kvalitetsmålen. Dessa ska ses som förtydligande av vad delmålet innebär. För att delmålet ska anses vara uppnått bör preciseringarna av delmålet vara uppnådda.*
- *innehåller endast ett målår per delmål*
- *är vägledande för det nationella, regionala och lokala arbetet och där det finns behov formuleras så att det är möjligt att anpassa dem regionalt och lokalt*
- *kan utnyttja de mest kostnadseffektiva dataserierna för uppföljning, t.ex. data som används för den internationella rapporteringen*

Rådets ambition är att *”Delmålen ska även kunna förstås av en intresserad allmänhet.”* Rådet menar att *”Det är viktigt att delmålen är tydliga och lätta att kommunicera.”*

Svenskt Växtskydd stöder dessa kriterier för formulering av delmålen. Efter att ha tagit del av kriterierna har vi svårt att förstå hur delmålen till *Giftfri miljö* är formulerade eftersom varken de nuvarande eller de föreslagna ändrade och nya delmålen enligt vår uppfattning är formulerade enligt dessa kriterier.

Genomgång av de föreslagna nya delmålen för Giftfri miljö med avseende på Miljömålsrådets kriterier för delmål

Delmål ”Kunskap om kemiska ämnens hälso- och miljöegenskaper”

Senast 2018 ska det finnas tillräckliga uppgifter om hälso- och miljöfarliga egenskaper hos tillverkade, importerade och utvunna kemiska ämnen.

Vi frågar oss vad som är ”tillräckliga uppgifter” om vad som i praktiken är samtliga idag använda kemiska ämnen?

Detta delmål är försett med preciseringar, i form av 9 st punktsatser, som ska vara uppnådda för att delmålet ska bedömas vara uppfyllt. Vissa punktsatser i sig är oerhört omfattande och innebär krav på helt nya bedömningar och studier samt

omfattande miljöövervakningsdata, t.ex. ”För läkemedel finns tillräcklig kunskap om miljöfarlighet baserad på ämnens förväntade halt i miljön” .

En annan punktsats lyder som följer ”För alla ämnen, oavsett volym, där kunskapen är bristfällig i förhållande till hanteringen måste företagen väga in denna osäkerhet om riskerna i bedömningen och göra ytterligare tester eller vidta extra skyddsåtgärder för att förhindra att skador uppkommer på människa och miljö.”

Den sista punktsatsen lyder ”Kunskap finns om nanotekniska ämnens hälso- och miljöfarlighet”. Ett helt nytt teknikområde berörs, vem avgör om ”kunskap finns”?

Svenskt Växtskydd anser att detta delmål inte uppfyller ett enda av Rådets kriterier, som listas ovan. I praktiken är det omöjligt att på saklig grund avgöra om delmålet är uppfyllt eftersom det är tolkningsfrågor huruvida befintliga uppgifter är ”tillräckliga”. Kunskap och information är oerhört betydelsefullt, men kunskap är ett verktyg som måste användas på ett klokt sätt om miljökvaliteten ska kunna förbättras.

Delmål ”Information om farliga ämnen i varor”

Senast år 2018 ska den som använder en vara få hälso- och miljöinformation om de farliga ämnen som ingår i varan. Informationen ska finnas tillgänglig under varans hela livscykel.

Svenskt Växtskydd anser att inte heller detta delmål är utformat i enlighet med Rådets kriterier. Det är inte specifikt och mätbart och inte realistiskt i och med att det omfattar alla befintliga produkter i samhället. Detta delmål kräver internationella överenskommelser och ett gemensamt regelverk och det är mycket tveksamt om detta kommer att finnas framme och i full effekt redan 2018.

Delmål ”Särskilt farliga ämnen”

1. *Nyproducerade varor ska så långt som möjligt vara fria från särskilt farliga ämnen.*
2. *Senast år 2015 ska varor som innehåller särskilt farliga ämnen under varornas hela livscykel hanteras så att ämnena inte läcker ut i miljön.*
3. *Utsläpp av särskilt farliga ämnen från produktionsprocesser ska minska så långt som möjligt. Senast år 2015 ska särskilt farliga ämnen inte användas i produktionsprocesser om inte verksamhetsutövaren kan visa att hälsa och miljö inte kan komma till skada.*
4. *Den långväga spridningen av särskilt farliga ämnen till Sverige via luft och vatten ska minska fortlöpande.*

Svenskt Växtskydd anser att inte heller detta delmål följer kriterierna. Det är t.ex. inte specifikt och mätbart. Det innehåller svårtolkade begrepp, t.ex. ”så långt som möjligt”, det avser i många fall åtgärder och det anger inte ett framtida önskat tillstånd i miljön. Även här är det en tolkningsfråga om delmålet uppnås eller inte. Förmodligen är det enligt rimlig tolkning omöjligt att uppnå pga dess omfattning.

Delmål "Minskning av kemiska ämnens hälso- och miljörisker"

Hälso- och miljöriskerna vid all hantering av kemiska ämnen ska fortlöpande minska och senast år 2018 vara så låga att människor och miljö inte kommer till skada. Särskild hänsyn ska tas till barn och känsliga grupper.

Under samma tid ska användningen av kemiska ämnen som försvårar återvinning av material minska så att återvinningen inte hindras.

Svenskt Växtskydd anser att även detta delmål är märkligt formulerat och följer enligt vår uppfattning inte kriterierna, t.ex. är det varken specifikt eller mätbart. Det är en tolkningsfråga huruvida delmålet är uppfyllt, åtminstone den första delen. På vilket sätt kommer människor och miljö till skada idag? Vad innebär egentligen "till skada"?

Den andra delen av delmålet avser åtgärder och är helt ospecifik och inte avgränsad på något sätt och därmed teoretiskt omöjlig att uppfylla. Därmed blir hela delmålet omöjligt att uppnå, vilket kommer att tolkas som om riskerna inte minskar. Kan detta verkligen vara syftet med delmålets formulering?

Delmål "Efterbehandling av förorenade områden"

År 2015 ska åtgärder vid prioriterade förorenade områden ha utförts, i så stor utsträckning att problemet är löst senast 2050. Samlad, tydlig och kvalitetssäkrad information om förorenade områden ska finnas allmänt tillgänglig senast år 2015.

Delmålet innehåller två preciseringar. Dessa innehåller flera obestämda och svårtolkade formuleringar som exempelvis: ".. mycket stor risk för människors hälsa eller miljön..", "...åtgärdas i första hand...", "Särskild prioritet ges till...", "...eller som idag eller inom en nära framtid hotar...", "...tillräcklig kunskap om potentiellt och konstaterat förorenade områden...", "...så att områden inte nyttjas på ett sådant sätt att människor eller miljö skadas."

Svenskt Växtskydd anser att inte heller detta delmål uppfyller kriterierna enligt samma skäl som ovan angivits.

Delmål "Oavsiktligt bildade ämnen"

Senast 2015 ska det finnas uppgifter om bildning, källor, utsläpp samt spridning av de mest betydande oavsiktligt bildade ämnena. Då ska även dessa ämnens miljö- och hälsoegenskaper vara kartlagda. Spridning till miljön av dessa oavsiktligt bildade ämnen ska minska fortlöpande.

Miljömålsrådet konstaterar här att "Det finns en uppenbar brist på data för flera grupper av oavsiktligt bildade ämnen" och att detta delmål måste konkretiseras. Rådet menar vidare att "Detta arbete förutsätter tillgång till resultat från forskning som kan initieras för detta ändamål"

Svenskt Växtskydd anser att det är direkt olämpligt att formulera ett delmål utifrån resultat från forskning som inte ens är initierad. Dessa utredningar hör hemma i helt

andra fora än det svenska miljömålsarbetet. Det är uppenbart att delmålet inte kan vara uppfyllt till 2015.

Delmål Exponering av kadmium via föda och arbete

År 2015 ska exponeringen av kadmium till befolkningen via föda och arbete vara på en nivå där hela befolkningen skyddas, med särskild hänsyn tagen till känsliga grupper.

Miljömålsrådet föreslår ovanstående formulering eftersom den nuvarande formuleringen ”säker ur ett folkhälsoperspektiv” är svårtolkad.

Svenskt Växtskydd anser att den nu föreslagna formuleringen ”en nivå där hela befolkningen skyddas, med särskild hänsyn tagen till känsliga grupper” är lika svårtolkad som den nuvarande och inte innebär något förtydligande.

Sammantaget anser Svenskt Växtskydd att flera av de föreslagna delmålen är direkt olämpliga i miljömålsarbetet och i stället bör hanteras genom utredningar och forskningsprojekt. Andra delmål som uppfyller kriterierna bör utformas. Det är oerhört betydelsefullt för det fortsatta arbetet att vidtagna åtgärder får resultat i form av uppfyllda delmål. Ständigt ”sura röda gubbar” i de årliga utvärderingarna skapar inte motivation till fortsatt miljöförbättringsarbete hos företag och allmänhet.